

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału,
polityki zmiennych składników wynagrodzeń
oraz ujawnień w zakresie płynności
Banku Spółdzielczego w Szadku**

według stanu na dzień 31.12.2016 roku

I Informacje ogólne

1. Bank Spółdzielczy w Szadku z siedzibą w Szadku, ul. Sieradzka 14a, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
 2. W 2016 roku BS w Szadku prowadził działalność poprzez:
Centralę, 5 Oddziałów, 1 Filię, 1 Punkt Kasowy.
 3. BS w Szadku na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją.
-

II Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami

1. BS stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego.
2. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka. Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Szadku określa również podstawowe zadania organów Banku w tym zakresie.

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;

- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

§ 1

Zarząd:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
 - 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
 - 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
 - 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
 - 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
 - 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
 - 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
 - 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
 - 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
 - 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
 - 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
3. Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zalicza:
- 1) ryzyko kredytowe,
 - 2) ryzyko płynności,
 - 3) ryzyko stopy procentowej,
 - 4) ryzyko operacyjne.

4. Strategia i proces zarządzania:

Ryzyko kredytowe

1) Strategia zarządzania:

Celami strategicznymi odnośnie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

- 1) utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego,
- 2) stałe doskonalenie jakości obsługi klienta,
- 3) ograniczenie ryzyka kredytowego Banku,
- 4) rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji i adekwatności kapitałowej.

Planowane działania umożliwiające realizację celów strategicznych:

- 1) utrzymanie dotychczasowej działalności w zakresie kredytowania,
- 2) bieżące analizowanie potrzeb rynku lokalnego w zakresie kredytowania inwestycji, finansowania budownictwa mieszkaniowego, wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, realizacji zapotrzebowania na kredyty preferencyjne, detaliczne oraz wsparcia w wykorzystywaniu funduszy pomocowych,
- 3) dążenie do zwiększenia portfela kredytowego banku z zachowaniem bezpieczeństwa kredytowego,
- 4) dążenie do unifikacji procedur i usprawnienia obsługi klienta,
- 5) pozyskanie klientów strategicznych w obrębie:
 - jednostek samorządowych,
 - małych i średnich przedsiębiorstw,
 - rolników,
 - osób fizycznych,
- 6) nawiązanie współpracy z Bankiem Zrzeszającym w odniesieniu do grup klientów, których kompleksowa obsługa przekracza aktualne możliwości banku,
- 7) uwzględnienie w polityce Banku zasad finansowania kredytów długoterminowych, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach z Bankiem Zrzeszającym lub innymi bankami spółdzielczymi,
- 8) wdrożenie systemów informatycznych / aplikacji / narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem kredytowym,
 - a. opracowanie i okresowe przeglądanie wewnętrznego procesu adekwatności kapitałowej w odniesieniu do ryzyka kredytowego funkcjonującego w ramach regulacji „Procedura szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Szadku”,
 - opracowanie Zasad zarządzania ryzykiem kredytowym zawierającej opis systemu limitów ograniczających ryzyko kredytowe.

2) Proces zarządzania:

Organy nadzorcze i pracownicy zaangażowani w proces zarządzania ryzykiem:

- **Rada Nadzorcza** – sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym ze strategią i planem finansowym Banku, ocenia adekwatność i skuteczność procesu;
- **Zarząd Banku** – odpowiada za:
 1. zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz monitorowanie efektywności tego procesu;
 2. wdrożenia strategii zarządzania ryzykiem kredytowym;
 zatwierdza i wprowadza politykę i instrukcję zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - **Komórkę analiz kredytowych** to:
 1. weryfikacja dokumentacji kredytowej pod kątem kompletności, poprawności i wiarygodności (dot. wniosków rekomendowanych na Zarząd),
 2. weryfikacja oceny zdolności kredytowej oraz adekwatności proponowanych zabezpieczeń (dot. wniosków rekomendowanych na Zarząd),
 3. ocena poprawności propozycji decyzji kredytowych przygotowywanych przez jednostki organizacyjne (dot. wniosków rekomendowanych na Zarząd),
 4. świadczenie pomocy merytorycznej pracownikom Banku,
 - **Kierownicy jednostek organizacyjnych Banku** - odpowiadają za identyfikację ryzyka kredytowego poszczególnych kredytobiorców w danej jednostce;
 - **Kontrola Wewnętrzna** – nadzoruje metodykę zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku oraz dokonuje przeglądów poprawności realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Ryzyko płynności

1) Strategia zarządzania:

1. Przyjęte przez bank cele strategiczne w zarządzaniu płynnością określone zostały w obowiązującej „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Szadku”.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w banku ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością złotową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych, we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne banku.
3. Struktura posiadanych przez bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie do potrzeb płynnościowych, stąd bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów i w podanej poniżej kolejności:
 - 1) płynności,
 - 2) bezpieczeństwa,
 - 3) rentowności.
4. Bank reguluje swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez bank zrzeczający i tak:
 - 1) po stronie aktywnej - rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością (możliwość wycofania lokaty przed terminem),
 - 2) po stronie pasywnej - kredyt w rachunku bieżącym, kredyt rewolwingowy oraz inne kredyty celowe oferowane przez bank zrzeczający,

- 3) system współfinansowania konsorcjalnego z bankiem zrzeszającym,
 - 4) pożyczki podporządkowane na zasadach określonych w odrębnych regulacjach,
 - 5) transakcje sprzedaży wierzytelności bankowi zrzeszającemu,
 - 6) zakup bonów skarbowych za pośrednictwem banku zrzeszającego.
5. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych.
6. Celem banku jest pozyskiwanie środków uznawanych przez bank za stabilne źródło finansowania o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym.
7. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, by właściwie zarządzać płynnością płatniczą przy jednoczesnym ograniczaniu uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
8. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów oraz stosowanie systemu limitów określonych w dalszej części niniejszych zasad.
9. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności oraz niebezpieczeństwem ukształtowania się nadzorczych miar płynności poniżej obowiązujących limitów i w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępuje według procedur awaryjnych określonych w niniejszych zasadach.
- 2) Proces zarządzania:
Opisano w części XI niniejszej informacji.

Ryzyko stopy procentowej

1) Strategia zarządzania:

1. Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych; ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych.
2. Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:
 - 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
 - 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego,
 - 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta, oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,

4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

3. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach i strukturze aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach czasowych oraz niekorzystnymi i trudnymi do przewidzenia zmianami rynkowych stóp procentowych.

4. Bank dążyć będzie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym od zakładanego.

2) Proces zarządzania:

1. Rada Nadzorcza w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny dotyczącej wszystkich aspektów zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku, w tym zgodności prowadzonej polityki z obowiązującą strategią oraz planem finansowym.

2. Zarząd przedstawia Radzie Nadzorczej raporty z zakresu analizy ryzyka stopy procentowej w cyklach kwartalnych.

Do głównych zadań Rady Nadzorczej należy:

1) zatwierdzanie strategii i generalnych zasad polityki Banku obejmujących m.in. profil działalności, wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka, w tym ryzyka stopy procentowej (tzw. „apetyt na ryzyko”), w trakcie przyjmowania planów strategicznych oraz rocznych planów finansowych,

2) nadzorowanie przestrzegania przez Zarząd, wynikającego ze strategii Banku, zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą, dopuszczalnego profilu ryzyka Banku, w tym poziomu ryzyka stopy procentowej,

3) nadzorowanie skuteczności procesu zarządzania Bankiem, z uwzględnieniem efektywności i trafności zatwierdzonych przez Zarząd: struktur organizacyjnych, linii podległości, zakresów odpowiedzialności kluczowych komórek Banku, systemu kontroli wewnętrznej,

4) sprawdzanie, czy Zarząd przydzielił adekwatne środki techniczne (m.in. specjalistyczne aplikacje informatyczne), specjalistyczną kadrę i inne niezbędne środki do efektywnego zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

1. Dopuszczalny poziom ryzyka w Banku wyrażony może być za pomocą stopnia narażenia wyniku finansowego oraz funduszy własnych Banku na to ryzyko (objęty systemem limitów narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej).

2. Pośrednio wielkość ryzyka znajduje swoje odzwierciedlenie w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą i Zarząd planowanym współczynniku adekwatności kapitałowej, zwrocie na aktywach (ROA), zwrocie na kapitale (ROE) oraz kluczowych zasadach polityki Banku (np. co do dopuszczalnych rodzajów inwestycji i produktów, maksymalnego dopuszczalnego okresu przeszacowania pozycji, maksymalnego dopuszczalnego okresu zapadalności / wymagalności pozycji bilansu).

3. Jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie w Banku ryzykiem stopy procentowej są:

- 1) Zarząd,
- 2) Komórka monitorująca,
- 3) Główny Księgowy,
- 4) pozostałe komórki i jednostki organizacyjne Banku w ramach zadań przypisanych w „Regulaminie organizacyjnym Banku” oraz w niniejszych Zasadach.

1. Zarząd odpowiedzialny jest za stworzenie i zorganizowanie prawidłowego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w tym za wdrożenie i aktualizowanie zasad polityki oraz procedury zarządzania tym ryzykiem.

2. Zarząd sprawuje bieżącą kontrolę nad efektywnością procesu zarządzania ryzykiem w ramach swoich uprawnień statutowych.

3. W ramach procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej Zarząd:

- 1) zatwierdza limity określające stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, w przedziale zgodnym ze strategią zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą,
- 2) przyjmuje w cyklach miesięcznych ocenę oraz analizę ryzyka stopy procentowej i na jej podstawie podejmuje, w miarę potrzeby, odpowiednie decyzje operacyjne,
- 3) kontroluje kształtowanie się parametrów związanych z ryzykiem stopy procentowej, odnosząc uzyskane wielkości do ustalonych limitów,
- 4) przyjmuje prognozy podstawowych stóp referencyjnych, które stanowią będą podstawę do analizy ryzyka stopy procentowej,
- 5) przekazuje Radzie Nadzorczej informacje zawierające w szczególności dane dotyczące: charakteru i stopnia narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, możliwych odchyłeń wyniku odsetkowego Banku w zależności od kierunku i natężenia zmian stóp referencyjnych,
- 6) poddaje ocenie stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej z tytułu wprowadzenia nowych produktów kredytowych i depozytowych,
- 7) wprowadza i regularnie ocenia skuteczność działania mechanizmów kontroli wewnętrznej.

Do zadań Komórki monitorującej, w ramach zarządzania ryzykiem stopy procentowej, należy w szczególności:

- 1) zbieranie danych z systemu księgowego oraz danych pomocniczych z pozostałej

- dokumentacji Banku, służących za podstawę przy analizie ryzyka stopy procentowej,
- 2) monitorowanie przestrzegania limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej oraz okresowe weryfikowanie adekwatności ustanowionych limitów,
 - 3) opracowanie raz w miesiącu raportu przedstawiającego pozycje Banku oraz wpływ zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz fundusze własne Banku,
 - 4) przedkładanie raportów z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej na posiedzenia Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - 5) ocena oprocentowania produktów bankowych na tle kształtowania się stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków na lokalnym rynku finansowym,
 - 6) okresowa ocena stosowanych w Banku „Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej” oraz proponowanie ewentualnych zmian,
 - 7) weryfikacja zastosowanych metod pomiaru ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko operacyjne

1. Strategia zarządzania:

Cele strategiczne i operacyjne

- 1) **Dążeniem długofalowym Banku** w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie standardów zarządzania z regulacją BAZYLEA II oraz zaadoptowanie na swoje potrzeby najlepszych rozwiązań praktyk biznesowych w celu ochrony zasobów.
- 2) **Celami strategicznymi** odnośnie ryzyka operacyjnego są:
 - a) utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie,
 - b) osiągnięcie możliwie najwyższych standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - c) zapewnienie bezpieczeństwa Banku i jego zasobów,
 - d) minimalizowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
 - e) usprawnianie działań prowadzonych przez Bank,
 - f) zapobieganie powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.
- 3) Rozwinięciem celów strategicznych Banku są **cele operacyjne**. Do celów tych należą:
 - a) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
 - b) wdrożenie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka,
 - c) wdrożenie skutecznych systemów monitorowania i kontroli wewnętrznej,
 - d) wdrożenie planu utrzymania ciągłości działania.
- 4) **Celami wspierającymi o charakterze długofalowym** są:

- a) zapewnienie adekwatnego poziomu kompetencji kadr uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- b) budowa optymalnych struktur zarządzania ryzykiem oraz systemów bezpieczeństwa,
- c) wdrożenie i doskonalenie infrastruktury technicznej i technologicznej wspierającej zarządzanie ryzykiem operacyjnym.

Sposoby realizacji celów zarządzania ryzykiem operacyjnym

- 1) Bank będzie analizować potrzeby związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i wprowadzać odpowiednie zmiany organizacyjne, mające na celu minimalizację ryzyka operacyjnego, w tym zmiany wynikające z zewnętrznych przepisów i opracowań instytucji nadzorczych.
- 2) Działaniami wspomagającymi realizację celów są:
 - a) podnoszenie świadomości ryzyka operacyjnego na wszystkich poziomach zarządzania,
 - b) doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - c) przeprowadzanie niezbędnych zmian strukturalnych,
 - d) dostosowanie funkcjonowania systemów bezpieczeństwa do poziomu i profilu generowanego ryzyka,
 - e) doskonalenie technik pomiaru ryzyka,
 - f) opracowanie/pozyskanie informatycznych programów wspierających zarządzanie ryzykiem.
- 3) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku ukierunkowane będzie na:
 - a) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
 - b) osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.
- 4) Zarządzanie ryzykiem będzie ukierunkowane ze szczególną uwagą na możliwość powstania dwóch klas strat z tytułu ryzyka operacyjnego:
 - a) powstałych w wyniku zdarzeń o wysokiej częstotliwości występowania, ale generujących niewielkie straty - zarządzając nimi poprzez ustanowienie limitów, monitorowanie zdarzeń i obserwację przestrzegania limitów występowania zdarzeń, a także poprzez metody zapobiegania powstawaniu ryzyka, w tym także ustanawianie i przestrzeganie odpowiednich procedur oraz działanie mechanizmów kontrolnych (kontroli funkcjonalnej),
 - b) powstałych w wyniku zdarzeń o niskiej częstotliwości występowania, ale generujących duże straty - zarządzając nimi poprzez ustanawianie procedur awaryjnych, planów ciągłości działania, a także w miarę możliwości i takiej potrzeby przenosząc ryzyko poza Bank.

Ryzyko akceptowalne

- 1) Ryzyko jest nieodłącznym elementem prowadzenia działalności Banku, na sytuację Banku mogą wpływać zjawiska, niedające się w pełni przewidzieć i ocenić. Występowanie przemyślanego i odpowiednio zabezpieczonego ryzyka najczęściej wiąże się z osiąganiem korzyści dla Banku, nadmierne unikanie ryzyka powoduje stagnację i spadek wyników.
- 2) Należy jednak unikać – jako niebezpiecznych i mających znamiona hazardu sytuacji, które wiążą się z niskim prawdopodobieństwem sukcesu i są obarczone dużym ryzykiem, a ewentualne negatywne rezultaty mogą krytycznie wpłynąć na bezpieczeństwo Banku.
- 3) Zarząd uwzględniając powyższe prawidłowości zakłada w procesie zarządzania ryzykiem następujące sytuacje związane z tolerancją na ryzyko:
 - a) akceptacja i zarządzanie ryzykiem - po zastosowaniu wybranych środków ograniczających ryzyko w przypadkach, które nie powodują istotnego zagrożenia dla bezpieczeństwa Banku, uwzględniając spodziewane i uzasadnione korzyści,
 - b) rezygnacja (unikanie) - z realizacji zagrożonego rodzaju działania, produktu, procesu, systemu – w przypadku, gdy ryzyko jest na tyle duże wobec spodziewanych korzyści lub nie jest możliwe zastosowanie skutecznych metod ograniczania ryzyka, powodując, że ryzyko nie może być zaakceptowane.

2. Proces zarządzania:

Konstrukcja struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

Rada Nadzorcza Banku

- 1) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.
- 2) Rada Nadzorcza zatwierdza dokumenty strategiczne w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oraz strukturę organizacyjną powołaną w celu zarządzania tym ryzykiem.

Zarząd Banku

- 1) Zarząd Banku odpowiada za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację strategii, polityk oraz regulaminów i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 2) Zarząd Banku wprowadza strukturę organizacyjną w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 3) Zarząd Banku zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 4) Zarząd Banku przedkłada Radzie Nadzorczej okresową informację na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.
- 5) Zarząd Banku wprowadza wartości progowe akceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego.

Komórka analiz i ryzyk bankowych

- 1) Do podstawowych zadań Komórki analiz i ryzyk bankowych należy opracowanie i aktualizowanie metodyki zarządzania ryzykiem operacyjnym określonej przez system

aktów normatywnych definiujących proces zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz sposoby realizowania tego procesu.

- 2) Ponadto Komórka analiz i ryzyk bankowych:
 - a) inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
 - b) prowadzi analizę profilu i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego Banku,
 - c) opracowuje standardowe analizy i raporty dla potrzeb kierownictwa jednostek i komórek organizacyjnych Banku oraz inne wskazane przez Radę Nadzorczą lub Zarząd, a także sprawozdania wynikające z obowiązku informacyjnego wobec uprawnionych instytucji zewnętrznych,
 - d) odpowiada za koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku,
 - e) jest właścicielem bazy zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych; oznacza to, że Komórka analiz i ryzyk bankowych jest odpowiedzialna, za jakość danych zarejestrowanych w wymienionej bazie.

Inne jednostki i komórki organizacyjne Banku

- 1) Kierownictwo jednostek oraz komórek organizacyjnych Banku na podstawie wyników analiz poziomu ryzyka operacyjnego zarządza ryzykiem operacyjnym podległych jednostek. Oznacza to, że Kierownictwo w zakresie swoich kompetencji podejmuje działania ograniczające potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzące negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.
- 2) Kierownictwo jednostek oraz komórek organizacyjnych Banku wspiera Komórkę analiz i ryzyk bankowych w identyfikowaniu profilu ryzyka operacyjnego Banku poprzez udzielanie informacji o głównych potencjalnych zagrożeniach operacyjnych w ich obszarach odpowiedzialności. Informacje te są przekazywane w trybie oraz w sposób określony przez Komórkę analiz i ryzyk bankowych i przyjęty przez Zarząd Banku w formie Uchwały.
- 3) Pracownicy wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku wyznaczeni przez swoich przełożonych zobowiązani są do przekazywania informacji o incydentach i zdarzeniach operacyjnych w trybie określonym odrębnym aktem normatywnym Banku regulującym sposób gromadzenia wymienionych danych.

5. Metody pomiaru i raportowania:

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka ds. analiz i ryzyk bankowych, która na dzień 31.12.2016 roku obejmowała swoim zakresem działania monitorowania następujących ryzyk:

- 1) ryzyko płynności,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) adekwatność kapitałową,
- 5) ryzyko kredytowe,
- 6) ryzyko koncentracji,

W stosunku do ryzyk objętych szczególnym nadzorem opracowane zostały metody ich pomiaru oraz opracowany system raportowania.

Ryzyko kredytowe

1. Badanie ryzyka kredytowego portfela kredytowego w Banku obejmuje:
 - a) strukturę i dynamikę podmiotową obliga kredytowego ogółem,
 - b) poziom, dynamikę i strukturę zobowiązań pozabilansowych,
 - c) informacje, o jakości portfela kredytowego oraz rezerwach na ekspozycje kredytowe,
 - d) poziom, dynamikę znaczących, indywidualnie istotnych, dużych i wysokich zaangażowań oraz ich udział w portfelu ogółem,
 - e) udział ekspozycji zagrożonych (ogółem i w poszczególnych kategoriach) w ekspozycjach ogółem,
 - f) limity zaangażowań wynikające z Prawa bankowego,
 - g) strukturę podmiotowo-produktową obliga kredytowego ogółem i w podziale na jednostki organizacyjne,
 - h) strukturę ekspozycji w podziale na koncentrację wg branż, przyjętych form zabezpieczeń oraz instrumentu finansowego oraz ich udział w funduszach własnych i obligu kredytowym,
 - i) poziom dynamikę kredytów udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej banku, osobom zajmującym kierownicze stanowisko w Banku oraz podmiotom powiązanym kapitałowo lub organizacyjnie z Członkiem Zarządu Banku, Rady Nadzorczej, osobą zajmującą stanowisko kierownicze w Banku,
 - j) raporty kredytów trudnych, zawierające informacje o ilości i wartości prowadzonych spraw windykacyjnych oraz efektach windykacji.
2. Raporty dotyczące kredytów z zakresu ryzyka kredytowego otrzymują Rada Nadzorcza i Zarząd Banku zgodnie z częstotliwością określoną w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Szadku”.
3. Na podstawie przeprowadzonych analiz podejmowane są odpowiednie działania określone w § 19 niniejszych Zasad.

Dokumentacja sporządzonych analiz w wersji papierowej znajduje się w Centrali Banku

Zakres czasowy analiz

1. Komórka analiz i ryzyk bankowych dokonuje pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego w cyklach kwartalnych generując raporty zawierające zestawienia liczbowe oraz ich interpretację z Rekomendacją dalszych działań.
2. Raporty, o których mowa w ust. 1 są kontrolowane i weryfikowane przez Wiceprezesa Zarządu ds. finansowych. Prezes Zarządu sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem istotnym w Banku.
3. Raporty, o których mowa w ust. 1 prezentowane są Zarządowi Banku, który przekazuje Radzie Nadzorczej informację w okresach kwartalnych.
4. Analizy przeprowadzane są zgodnie z częstotliwością i terminami określonymi w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Szadku”.
5. Zarząd Banku może wyznaczyć również indywidualny zakres sporządzania analiz w miarę potrzeb pojawiających się w działalności Banku.

Ryzyko płynności

1. Analiza ryzyka płynności sporządzana przez komórkę monitorującą obejmuje w szczególności następujące elementy:

- 1) zestawienie kalkulacji nadzorczych miar płynności,
- 2) raport stabilności środków uznanych przez bank za stabilne źródło finansowania,
- 3) zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów – zestawienie pierwotne i urealnione,
- 4) wybrane wskaźniki ekonomiczne,
- 5) informacje o poziomie koncentracji dużych zaangażowań pasywnych banku,
- 6) potencjalne źródła zabezpieczenia płynności banku, w tym portfel kredytów do odsprzedaży,
- 7) poziom lokowanych środków w banku zrzeczającym,
- 8) poziom limitów:
 - a) luki niedopasowania,
 - b) aktywów płynnych,
 - c) zobowiązań pozabilansowych udzielonych,
 - d) długoterminowych aktywów,
- 9) testy warunków skrajnych (miesięcznie),
- 10) wykonanie planu pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych (kwartalnie),
- 11) pogłębiona analiza płynności długoterminowej (sporządzana raz do roku),
- 12) maksymalny okres (kasowej/bezgotówkowej) obsługi klientów,
- 13) komentarz i rekomendacje zarządcze.

2. Członkom Zarządu i Radzie Nadzorczej przysługuje prawo do zgłaszania wniosków o przedstawienie bardziej szczegółowych raportów ukazujących stan płynności finansowej banku.

3. Szczegółowe zasady przekazywania informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności określone są w Systemie informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Szadku.

Analizy z zakresu oceny ryzyka płynności otrzymują:

- 1) w cyklach miesięcznych: Zarząd Banku,
- 2) w cyklach kwartalnych: Rada Nadzorcza.

Ryzyko stopy procentowej

1. Analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana jest przez Komórkę monitorującą, w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po okresie podlegającym analizie.

2. Komórka monitorująca w ramach analizy ryzyka stopy procentowej sporządza:

- 1) zestawienie struktury aktywów i pasywów oprocentowanych, według stawek referencyjnych, z wyliczonym średnioważonym oprocentowaniem oraz średnioważonym wskaźnikiem zmian do stawek referencyjnych (TAB.1).

- 2) zestawienie niedopasowania (luki) w poszczególnych przedziałach przeszacowania, dla aktywów i pasywów sklasyfikowanych według stóp referencyjnych (TAB.2),
- 3) scenariusze zmian wyniku odsetkowego oraz zmianę wartości ekonomicznej banku, w okresie 12 miesięcy (TAB.3),
- 4) obliczenia podstawowych wskaźników związanych z aktywami i pasywami oprocentowanymi (TAB.4).
- 5) zestawienie poziomu wykorzystania obowiązujących w Banku limitów, ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej (TAB.4),
- 6) prognozę przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego (TAB.5) – na polecenie Zarządu,
- 7) informację o poziomie (stopniu) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, o przekroczeniach i podjętych działaniach,
- 8) inne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Analizy z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej otrzymują:

- 3) w cyklach miesięcznych: Zarząd Banku,
- 4) w cyklach kwartalnych: Rada Nadzorcza.

Ryzyko operacyjne

Raportowanie ryzyka operacyjnego

- 1) Poziom ryzyka operacyjnego Banku jest raportowany w cyklach kwartalnych.
- 2) System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego jest udokumentowany, a definicje poszczególnych raportów obejmują co najmniej następujące elementy:
 - a) cel sporządzenia raportu,
 - b) zakres danych,
 - c) format danych,
 - d) termin wykonania,
 - e) nazwę odbiorcy.
- 3) Raporty poziomu ryzyka operacyjnego są wykonywane przez Komórkę analiz i ryzyk bankowych, przy czym odpowiada ona, za jakość i terminowość wykonania raportów.
- 4) Raporty poziomu ryzyka operacyjnego (na określonych poziomach agregacji danych) otrzymują zgodnie z „Regulaminem funkcjonowania Systemu Informacji Zarządczej w Banku Spółdzielczym w Szadku”:
 - a) Członkowie Rady Nadzorczej Banku – w cyklach kwartalnych,
 - b) Członkowie Zarządu Banku – w cyklach kwartalnych.

6. Zasady stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Ryzyko kredytowe:

Działania zmierzające do ograniczenia nie akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego

1. Aby zminimalizować ryzyko kredytowe bank musi identyfikować wszelkie trudności i dostosowywać swoją strategię funkcjonowania jako instytucji.
2. Do podstawowych utrudnień w bezpiecznym zarządzaniu ryzykiem kredytowym w banku należą:
 - 1) utrudnienia zewnętrzne obejmujące okres ekonomicznej niepewności, niejasności i niestabilności reguł gry rynkowej, złożoność procesów technicznych, technologicznych i organizacyjnych poszczególnych podmiotów, wiarygodność kredytową kredytobiorców czy konkurencję międzybankową,
3. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Szadku określają elementy działalności kredytowej banku, które umożliwiają zminimalizowanie występujących w niej zagrożeń; opisują one działania i mechanizmy służące ograniczeniu ryzyka kredytowego, które podzielić można na trzy grupy:
 - 1) działania systemowo – organizacyjne,
 - 2) działania realizacyjne,
 - 3) działania kontrolne.
4. W zakresie działań systemowo – organizacyjnych ograniczanie ryzyka kredytowego jest wynikiem określenia odpowiedniej strategii i polityki kredytowej banku, w szczególności przyjęcia odpowiednich procedur kredytowych (instrukcje, wytyczne, metodyki oceny zdolności kredytowej, inne zalecenia), a także limitowania koncentracji kredytów, ustalenia podziału kompetencji kredytowych.
5. W zakresie działań realizacyjnych, niniejsze Zasady określają i odwołuje się do tych regulacji, które dotyczą rozpatrywania wniosków kredytowych, kolegiałości opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych, zawierania umów kredytowych, przyjmowania zabezpieczeń spłaty kredytów czy wreszcie postępowania z kredytami zagrożonymi.
6. Niniejsze Zasady omawiają zagadnienia związane z działaniami kontrolnymi, na które w szczególności składa się sprawozdawczość kredytowa oraz prowadzenie monitoringu kredytowego i monitoringu zabezpieczeń, a także tworzenie i kontrola rezerw celowych na aktywa obciążone ryzykiem oraz kontrola poziomu limitów zaangażowania; odwołują się one często do szczegółowych regulacji dotyczących tego zakresu, ujętych głównie w zasadach monitoringu kredytów oraz w procedurze kontroli działalności kredytowej Banku.
7. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Szadku opisują działania mające na celu ograniczanie ryzyka kredytowego, z uwzględnieniem przyjętego dla tego procesu podziału kredytobiorców na:
 - 1) rolnicy,
 - 2) podmioty gospodarcze (z wyłączeniem działalności rolniczej),
 - 3) jednostki samorządu terytorialnego,
 - 4) organizacje i wspólnoty,
 - 5) osoby fizyczne.
8. Taki podział kredytobiorców został przyjęty ze względu na specyfikę regulacji kredytowych, a także różnice w działaniach na rzecz ograniczania ryzyka kredytowego i zarządzania nim, w odniesieniu do każdej z tych grup.

9. Stosunkowo dużo miejsca poświęcono w niniejszych Zasadach sposobom pomiaru i analizy uzyskanych wyników oraz sporządzaniu raportów dotyczących ryzyka kredytowego w odniesieniu do portfela kredytowego banku uznając, że wnioski wpływające z tych analiz są istotnym elementem służącym prawidłowemu zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

10. Ograniczanie ryzyka kredytowego jest bardzo ważne w działalności banku i temu właśnie służy niniejsza Instrukcja.

11. Przy ograniczaniu tego ryzyka pamiętać należy jednak również o tym, że prawidłowo wytyczonym najważniejszym celem banku jest poszukiwanie w każdej sytuacji takiego poziomu ryzyka kredytowego, który optymalizuje wynik finansowy banku.

12. Zarządzanie ryzykiem jest to proces ciągły, który umożliwić ma zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej Banku i dostarczyć informacji o portfelu kredytowym, które umożliwią kierownictwu podjęcie ostrożnościowych i zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

13. Zarządzanie ryzykiem funkcjonuje poprawnie, gdy:

- 1) główne obszary ryzyk są identyfikowane,
- 2) ryzyko nie przekracza akceptowalnego poziomu,
- 3) przygotowane są metody działania w przypadku wystąpienia zwiększonego ryzyka,
- 4) istnieją i funkcjonują mechanizmy kontrolne.

14. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym określają w poszczególnych rozdziałach:

- 1) zasady identyfikacji i pomiaru poziomu ryzyka kredytowego w odniesieniu do indywidualnego kredytobiorcy,
- 2) zasady pomiaru, analizy uzyskanych wyników sporządzania raportów dotyczących ryzyka kredytowego,
- 3) limity wewnętrzne,
- 4) kompetencje i odpowiedzialność oraz zasady funkcjonowania poziomów decyzyjnych w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 5) kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 6) testy warunków skrajnych.

Ryzyko płynności:

Instrumenty regulowania płynności i sposoby ich wykorzystania

1. Szybkość i trafność podejmowanych działań w sytuacji zagrożenia płynności banku jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom w utrzymaniu płynności.
2. Sytuacja zagrożenia płynności wymusza decyzje sprzedaży aktywów, które w normalnych warunkach - ze względu na mniejszą rentowność lub stratę w wyniku sprzedaży na rynku wtórnym - nie byłyby do zaakceptowania.
3. W sytuacji długotrwałych problemów płynnościowych brane są pod uwagę w pierwszej kolejności szybkie metody poprawy płynności, tj. możliwość otrzymania

środków od banku zrzeczającego, np. poprzez pozyskanie dodatkowego kredytu, a w następnej kolejności sprzedaż aktywów mniej płynnych, nawet jeśli będzie się to wiązało z utratą dochodów.

4. W zależności od przewidywanego poziomu zagrożeń płynności – poza wymienionymi powyżej metodami – bank winien wykorzystać możliwość zasilenia finansowego przez swoich dotychczasowych członków.

1. Instrumenty regulowania płynności, z uwagi na ich dostępność dla potrzeb regulowania problemów płynnościowych można uszeregować według następującej kolejności:

- 1) gotówka w kasach i skarbcach banku,
- 2) środki własne na rachunku bieżącym,
- 3) lokaty w banku zrzeczającym,
- 4) kredyt w rachunku bieżącym,
- 5) kredyt rewolwingowy,
- 6) bony skarbowe,
- 7) inne kredyty,
- 8) środki ze sprzedaży wierzytelności.

2. Z uwagi na koszt pozyskania środków, instrumenty regulowania płynnością można uszeregować według następującej kolejności:

- 1) gotówka w kasach i skarbcach banku,
- 2) środki własne na rachunku bieżącym,
- 3) lokaty w banku zrzeczającym,
- 4) bony skarbowe,
- 5) kredyt w rachunku bieżącym,
- 6) kredyt rewolwingowy,
- 7) inne kredyty,
- 8) środki ze sprzedaży wierzytelności.

Złotowe lokaty terminowe w banku zrzeczającym mogą być wycofane przed terminem ich zapadalności, jednak przed podjęciem decyzji o ich wycofaniu należy przeprowadzić kalkulację zysków i strat z tym związanych.

1. Każda z placówek operacyjnych banku zobowiązana jest do utrzymywania rezerwy gotówki w kasie na poziomie nieprzekraczającym górnego pułapu ustalonego limitu pogotowia kasowego i równocześnie nie niższym niż określone minimum.

2. Placówki operacyjne banku odprowadzają nadmiar gotówki do właściwych im terytorialnie oddziałów banku zrzeczającego lub do innych placówek banku.

3. W przypadku przewidywanych trudności z utrzymaniem bieżącej płynności, Zarząd może zlecić placówkom operacyjnym odprowadzenie nadmiaru gotówki i pozostawienie w kasach jedynie niewielkiej kwoty środków płynnych zabezpieczających planowane, przewidywalne zapotrzebowanie na wypłaty gotówkowe w następnym dniu operacyjnym.

4. Komórka zarządzająca na bieżąco prowadzi monitoring stanu zapasu gotówki w kasach i skarbcach placówek operacyjnych banku oraz przestrzegania wyznaczonych limitów pogotowia kasowego.

1. Przewidując dłuższe problemy z płynnością można uzupełnić niedobór środków poprzez sprzedaż części posiadanego portfela kredytowego banku z możliwością zakupu przez bank sprzedanych wierzytelności w określonym terminie lub po spełnieniu określonych warunków.
2. Nie należy traktować przedterminowej sprzedaży części portfela kredytowego, jako źródła natychmiastowego pokrycia braku środków na rachunku bieżącym, lecz ostrożnościowo założyć, iż wpływ należności za sprzedane wierzytelności nastąpi najwcześniej w okresie 2 tygodni od daty zawarcia transakcji.
3. Zobowiązuje się stanowisko ds. analiz kredytowych do półrocznej analizy portfela kredytowego i wyznaczania 25% (nie mniej niż 7500 tys. złotych) tego portfela do potencjalnej odsprzedaży innemu kontrahentowi (w pierwszej kolejności bankowi zrzeczającemu) w sytuacji problemów płynnościowych banku.
4. Portfel kredytów oferowany do sprzedaży winien zawierać tylko te pozycje, których sprzedaż jest możliwa i nie spowoduje pogorszenia stosunków z klientami.

Ryzyko stopy procentowej:

1. W celu utrzymania założonego w planach strategicznych oraz w rocznych planach finansowych, profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą następujących działań:

- 1) inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeczającym oraz papierów wartościowych),
- 2) kredytowania (ustalenie parametrów produktów kredytowych),
- 3) finansowania zewnętrznego (w tym polityką depozytową),
- 4) ustalania oprocentowania,
- 5) zarządzania terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych.

2. Ponadto w celu efektywnego zarządzania strukturą pozycji oprocentowanych, wykonuje się następujące działania:

1) prowadzi się monitoring kształtowania się podstawowych dla Banku zewnętrznych stóp procentowych:

- a) stopy redyskonta weksli NBP,
- b) stawek rynku międzybankowego WIBID/WIBOR,

analizuje się kształtowanie oprocentowania własnych produktów oprocentowanych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków i instytucji kredytowych na lokalnym rynku usług finansowych,

zarządza się poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

3. W przypadku zniżujących rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości ujemnej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) skraca terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,
- 2) wydłuża terminy środków lokowanych w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą, dokonuje zakupu papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,
- 3) rozbudowuje portfel kredytów o stałym oprocentowaniu (w ramach ustanowionych limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej),
- 4) dokonuje weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych przy ustalaniu stóp nominalnych,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o krótszych terminach wymagalności.

4. W przypadku wyższych rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości dodatniej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) wydłuża terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,
- 2) skraca terminy lokowanych środków w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą oraz papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,
- 3) ogranicza portfel kredytów o stałym oprocentowaniu,
- 4) zmniejsza udział stałej marży odsetkowej w relacji do stóp bazowych, przy kalkulowaniu stóp nominalnych oprocentowania kredytów,
- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o dłuższych terminach wymagalności.

Ryzyko operacyjne:

Zamierzenia Banku Spółdzielczego w Szadku, służące redukcji ryzyka operacyjnego, realizowane poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1) monitorowanie dostosowania regulacji wewnętrznych dostosowanych do zmieniających się regulacji zewnętrznych,
- 2) monitorowanie dostosowania organizacji wewnętrznej Banku, związanej z obszarem zarządzania ryzykiem operacyjnym do wymagań Nowej Umowy Kapitałowej,
- 3) usprawnianie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 4) organizacja szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz dla pozostałych w zakresie, w jakim generują ryzyko operacyjne,
- 5) monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

III Fundusze własne

1. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

Wyszczególnienie	Kwota
Fundusze podstawowe	10 450 859,96
fundusze zasadnicze	10 450 859,96
fundusz udziałowy	375 400,00
fundusz zasobowy	10 073 374,83
fundusz rezerwowy	2 085,13
pozycje dodatkowe funduszy podstawowych niepodzielony zysk z lat ubiegłych fundusz ogólnego ryzyka bankowego zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego (pomniejszone o przewidywane obciążenia i dywidendy) inne pozycje bilansu Banku, określone przez KNF	
pozycje pomniejszające fundusze podstawowe wartości niematerialne i prawne niepodzielona strata z lat ubiegłych strata na koniec okresu sprawozdawczego strata w trakcie zatwierdzania inne pomniejszenia funduszy podstawowych, określone przez KNF	
pozycje pomniejszające fundusze podstawowe brakująca kwota rezerw celowych inwestycje kapitałowe w podmiotach finansowych	
Fundusze uzupełniające	120 542,54
fundusz z aktualizacji majątku trwałego zobowiązania podporządkowane fundusze tworzone ze środków własnych lub obcych zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze, inne pozycje określone przez KNF pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez KNF	
pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające brakująca kwota rezerw celowych inwestycje kapitałowe w podmiotach finansowych	
Fundusze własne	10 571 402,50
Całkowity wymóg kapitałowy	6 107 000,00

2. Wartość jednego udziału wynosi 100 zł.

3. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

IV Adekwatność kapitałowa

1. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

Wyszczególnienie:	Wartość na 31.12.2016 r.:
Fundusze własne, w tym:	10 294 926,86
Kapitał Tier I, w tym	10 294 926,86
Kapitał podstawowy Tier I	10 294 926,86
Kapitał dodatkowy Tier I	0,00
Kapitał Tier II	0,00
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	73.421.23100
z tytułu ryzyka kredytowego	65.768.523,00
z tytułu ryzyka walutowego	0,00
z tytułu ryzyka operacyjnego	7.652.708,00
Łączny współczynnik kapitałowy	14,02
Współczynnik kapitału Tier I	14,02
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	14,02
Kapitał wewnętrzny	6.104.892,00

2. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	11 844
2.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 073
3.	Ekspozycje wobec instytucji	64 696
4.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	685 301
5.	Ekspozycje detaliczne	126 957
6.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 167 687
7.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązań	61 316
8.	Inne pozycje	141 605
	RAZEM	5 261 482
	RAZEM (bez ekspozycji wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych oraz bez ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego – wg COREP)	5 182 869

3. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2016 roku. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Procedurą wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku Spółdzielczym w Szadku”

Wyszczególnienie	Kwota
Ryzyko kredytowe	5 261 000,00
Ryzyko rynkowe	
Ryzyko operacyjne	612 000,00
Pozostałe wymogi	
Łączny wymóg na ryzyka Filaru I	5 873 000,00
Redukcja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego	
Ryzyko koncentracji zaangażowań	
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	
Ryzyko płynności	234 000,00
Ryzyko wyniku finansowego	
Ryzyko kapitałowe	
Pozostałe ryzyka	
Łączna wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych	6 107 000,00
Rezerwa na ryzyko ogólne	
Wewnętrzne wymogi kapitałowe po uwzględnieniu rezerwy na ryzyko ogólne	
Sumaryczny wewnętrzny wymóg kapitałowy	
Współczynnik wypłacalności [%]	14,02%
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	13,49%

V Ryzyko kredytowe

1. Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.
2. Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz. 1589 z późniejszymi zmianami) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.
3. Informacja na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumy wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszone o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia

zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe:

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji:	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem:	Wymóg kapitałowy:
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	279.615,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	825.169,00	165.034,00	165.034,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	18.544,00	18.544,00	18.544,00
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju			
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych			
Ekspozycje wobec instytucji	14.941.926,00	4.439.905,00	4.439.905,00
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	16.744.544,00	16.744.544,00	12.871.234,00
Ekspozycje detaliczne	7.992.806,00	5.994.605,00	5.336.856,00
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	56.438.797,00	50.987.149,00	40.789.703,00
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	258.438,00	258.438,00	258.438,00
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem			
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych			
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne			
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową			
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania			
Ekspozycje kapitałowe			
Inne pozycje	3.109.832,00	1.680.723,00	1.680.723,00
RAZEM:	100.609.671,00	80.288.942,00	65.560.437,00

4. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji.

4.1 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	18 288 571,45
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
3.	Pomocnicze instytucje finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		18 288 571,45

Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta oraz w podziale na branże według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł	Wartość rezerw w zł	Wartość korekt w zł (ESP)
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0,00	0,00	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	9 458 729,84 6 823 418,86 1 663 580,11 971 730,87	392 800,00 0,00 392 800,00	102 999,62 53 771,17 24 876,52 24 351,93
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	24 650 555,46	1 771,69	232 257,84

	Należności normalne	24 319 078,01		227 990,54
	Należności pod obserwacją	331 477,45	1 771,69	4 267,30
	Należności zagrożone	0,00	0,00	0,00
4.	Osoby prywatne	15 280 652,41	49 203,74	225 694,62
	Należności normalne	14 278 567,80	34 097,97	214 446,67
	Należności pod obserwacją	990 343,54	3 627,88	10 984,77
	Należności zagrożone	11 741,07	11 477,89	263,18
5.	Rolnicy indywidualni	34 580 655,75	39 335,65	400 762,97
	Należności normalne	34 149 618,40		392 577,27
	Należności pod obserwacją	39 179,64	570,96	1 115,39
	Należności zagrożone	391 857,71	38 764,69	7 070,31
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,00	0,00	0,00
	Należności normalne	0,00		
	Należności pod obserwacją	0,00		
	Należności zagrożone	0,00		
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		83 970 593,46	483 111,08	961 715,05

4.3 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł	Wartość rezerw w zł	Wartość korekt w zł
Należności normalne	739 471,00		568,81
Należności pod obserwacją			
Należności zagrożone			
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	739 471,00		568,81

4.4 Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela

Sektor gospodarki:	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe) na 31.12.2016 r.:	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2016 r.:
1	4	5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	34.581	40,82%
Przetwórstwo przemysłowe	4.095	4,83%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	790	0,93%

Budownictwo	5.473	6,46%
Handel hurtowy i detaliczny	12.523	14,78%
Transport i gospodarka magazynowa	654	0,77%
Usługi gastronomiczne i zakwaterowanie	5.309	6,27%
Informacja i komunikacja	0	0,00%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	555	0,66%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	210	0,25%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	920	1,09%
Administracja publiczna i obrona narodowa	740	0,87%
Edukacja	226	0,27%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	110	0,13%
Pozostała działalność usługowa	3.243	3,83%
OSOBY FIZYCZNE	15.281	18,03%
RAZEM:	84.710	100%

5. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych

TREŚĆ	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych:
1. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	116 342,94	902 346,87	48 259,09	487 319,64	483 111,08	483 111,08
- w sytuacji normalnej	31 755,36	29 871,22	0,00	27 528,61	34 097,97	34 097,97
- pod obserwacją	5 331,65	33 785,71	0,00	33 146,83	5 970,53	5 970,53
- poniżej standardu	0,00	189 989,96	0,00	184 175,25	5 814,71	5 814,71
- wątpliwe	0,00	30 880,07	0,00	11 988,37	18 891,70	18 891,70
- stracone	79 255,93	617 819,91	48 259,09	230 480,58	418 336,17	418 336,17
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM:	116 342,94	902 346,87	48 259,09	487 319,64	483 111,08	483 111,08

Informacja o stanie prowizji ESP

TREŚĆ	Stan na 31.12.2015 r.	Stan na 31.12.2016 r.
ESP od kredytów w sytuacji normalnej	834 574,56	889 354,46
ESP od kredytów w sytuacji pod obserwacją	37 467,11	41 243,98
ESP od kredytów w sytuacji poniżej standardu	0	705,00
ESP od kredytów w sytuacji wątpliwej	1 282,40	0,00
ESP od kredytów w sytuacji straconej	7 723,04	30 980,42
OGÓLEM	881 047,11	962 283,86

VI Ryzyko kredytowe kontrahenta

1. Bank uznaje za akceptowany udział aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej na poziomie do 70% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe.

Bank uznaje, że wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe wyliczony w Filarze I jest wystarczający, o ile nie zostaje przekroczony ww. wskaźnik i nie wyznacza wewnętrznego wymogu z tego tytułu.

W przypadku przekroczenia ww. wskaźnika udziału, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad:

- Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej.
 - wyliczona zostaje średnia ważona waga ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej - średnia ważona jest wartością bilansową (wartością netto) ekspozycji.
2. Zasady tworzenia rezerw celowych zostały omówione w części V niniejszej informacji. Jako formę przyjętych zabezpieczeń Bank może uwzględniać następujące rodzaje zabezpieczeń:
- weksel własny,
 - gwarancje i poręczenia,
 - zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej,
 - przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
 - zastaw rejestrowy na papierach wartościowych,
 - przewłaszczenia papierów wartościowych,
 - hipoteka ustanowiona na nieruchomości mieszkalnej,
 - pozostałe hipoteki,
 - blokada lokaty,
 - wpłata określonej kwoty w złotych lub w walucie wymiennej na rachunek Banku zgodnie z wymogami określonymi w art. 102 ustawy Prawo Bankowe,
 - inne zabezpieczenia.

Kwotę zabezpieczenia ogranicza się do wysokości aktualnej na dzień analizy wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej.

Na potrzeby procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank przyjmuje wartość graniczną (limit) 600% funduszy własnych Banku, dla zaangażowania w dany rodzaj zabezpieczenia.

Wyznaczając stopień koncentracji zabezpieczeń ustala się odrębnie dla każdego rodzaju zabezpieczenia różnicę pomiędzy kwotą zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, a wartością graniczną. Jeżeli dla co najmniej jednej formy zabezpieczenia (z wyłączeniem kaucji) wystąpi przekroczenie wartości granicznej, Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka według następujących kryteriów:

- kwota przekroczenia wartości granicznej przemnożona jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań występujących w Banku,
- zsumowane wyniki otrzymane dla każdej formy zabezpieczenia przemnożone przez wagę 8% stanowią wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji zabezpieczeń, przy czym poziom powyższej wagi:

Jeżeli wyliczony w powyższy sposób wewnętrzny wymóg kapitałowy przekracza 2 % funduszy własnych, Bank tworzy wewnętrzny kapitał w wyliczonej wysokości.

Jeżeli Bank zastosuje „inne zabezpieczenia”, wyszczególnione przy ocenie ryzyka koncentracji przyjętych form zabezpieczenia, wówczas dokonuje się szczegółowej analizy tych form zabezpieczeń prawnych o ile przekraczają one 5% całości zabezpieczeń przyjętych w Banku.

VII Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

W 2016 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

VIII Ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

Obliczanie kapitału regulacyjnego

- 1) Bank, wyliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wyznacznika BIA.
- 2) Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest wyliczany zgodnie z zasadami określonymi w Załączniku nr 14 do Uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. Część II. Metoda podstawowego wyznacznika (z późn. zm.), oraz jest uwzględniany w planie finansowym i sprawozdaniach finansowych Banku.
- 3) Zmiany metody wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego są przyjmowane decyzją Zarządu Banku w formie Uchwały i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą.

Obliczanie dodatkowego wymogu kapitałowego

- 1) Badaniu i ocenie podlegają straty operacyjne pomniejszone o spłaty, uzyskane odszkodowania, wypłaty z polis ubezpieczeniowych etc. annualizowane na okres roczny.
- 2) Suma strat operacyjnych, o których mowa w ust. 1, jest poddawana testowi warunków skrajnych – za test warunków skrajnych uznaje się powiększenie sumy strat operacyjnych, o których mowa w ust. 1 o 20%.
- 3) Bank dokonuje porównania poniesionych strat operacyjnych, o których mowa w ust.1, z uwzględnieniem ust. 2, z wyliczonym zgodnie z zasadami dla Filaru I wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.
- 4) Jeżeli suma strat operacyjnych, była w ocenianym okresie niższa od wyliczonego wymogu kapitałowego, to Bank uznaje wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wyliczony w Filarze I za wystarczający.
- 5) W przypadku przekroczenia sumy strat operacyjnych, wyliczonego wymogu kapitałowego, Bank uznaje, że wymóg kapitałowy wyliczony według zasad Filaru I na pokrycie ryzyka operacyjnego jest niewystarczający i w konsekwencji wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu.

- 6) Wewnętrzny wymóg kapitałowy ustalany jest w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy sumą strat operacyjnych, a wymogiem wyliczonym w ramach Filaru I.
-

IX Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu bankowym

W 2016 roku nie wystąpiły pozycje nieuwzględnione w portfelu bankowym.

X Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Pomiar ryzyka stopy procentowej oparty jest na następujących założeniach:
 - 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
 - 2) do oceny tego ryzyka Bank wykorzystuje również inne dodatkowe metody, np. badania symulacyjne zmian w przychodach odsetkowych, zmian w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmian w wyniku odsetkowym,
 - 3) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku. Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych terminach.
 2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:
 - 1) co miesiąc Zarządowi Banku,
 - 2) co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.
-

XI Płynność - ujawnienia

(zagadnienie wprowadzone przez Rekomendację P)

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności;
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. finansowych w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności.

§ 1

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd:
- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
 - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
 - 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowanego przez Radę Nadzorczą, wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko
3. Komórka analiz i ryzyk bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. finansowych wykonująca zadania związane z:
- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
 - 2) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce płynnościowej Banku;
 - 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
 - 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności
 - 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
 - 9) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
 - 10) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - 11) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
 - 12) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mającej na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
 - 13) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
4. Komórka księgowości – będąca komórką zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Wiceprezesowi Zarządu ds. finansowych wykonująca zadania związane z:
- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
 - 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.
5. Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
 - 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
 - 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Zarządzanie płynnością średnio- i długoterminową

Na proces zarządzania płynnością średnio i długoterminową głównie składają się:

- 1) lokowanie nadwyżek środków przez komórkę zarządzającą na okresy płatności dłuższe od 30 dni;
- 2) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące charakterystyki poszczególnych produktów kredytowych i depozytowych w zakresie terminów płatności tych produktów;
- 3) podejmowane przez Zarząd Banku decyzje dotyczące inwestycji kapitałowych lub dotyczące zakupu składników majątku trwałego;
- 4) pomiar płynności średnio- i długoterminowej.

1. Bank ocenia poziom ryzyka płynności, wynikający z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych poprzez:
 - 1) ocenę struktury, trendów i stabilności źródeł finansowania działalności Banku;
 - 2) ocenę relacji pomiędzy terminami płatności aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych;
 - 3) ocenę wpływu zobowiązań pozabilansowych udzielonych na poziom płynności;
 - 4) analizę wskaźników;
 - 5) ocenę wyników testów warunków skrajnych;
 - 6) ocenę poziomu płynności długoterminowej.
2. W ramach analiz dotyczących stabilności źródeł finansowania dokonywane są:
 - 1) wyznaczanie osadu na depozytach;
 - 2) pomiar stopnia uzależnienia Banku od środków pochodzących od jednego deponenta (koncentracje depozytowe) oraz od dużych depozytów;
 - 3) pomiar stopnia uzależnienia Banku od środków pochodzących od osób wewnętrznych;
 - 4) pomiar poziomu zrywalności depozytów.
3. Kredyty i pożyczki z Banku Zrzeszającego z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku Bank uznaje za stabilne źródło finansowania, bez konieczności dokonywania dodatkowych pomiarów.

1. Celem uznania określonych kategorii środków za stabilne źródło finansowania Bank:
 - 1) co najmniej raz na rok opracowuje długoterminowy plan pozyskania tych środków;
 - 2) posiada i weryfikuje przynajmniej raz w roku plan awaryjny uwzględniający utrzymanie płynności bieżącej i krótkoterminowej w przypadku znaczącego spadku wartości tych środków lub ograniczonego dostępu do innych źródeł finansowania.
2. Plan pozyskiwania i utrzymywania środków, które Bank uznaje za stabilne źródło finansowania obejmuje m. in.:
 - 1) analizę sytuacji rynkowej, ocenę konkurencji, analizę mocnych i słabych stron Banku na rynku depozytowym;
 - 2) prognozy oraz założenia dotyczące wielkości i struktury depozytów w okresie jednego roku;
 - 3) politykę stóp procentowych oraz opłat związanych z prowadzeniem rachunków depozytowych, z uwzględnieniem zachowań konkurencji;
 - 4) strategię marketingową wobec klientów Banku;
 - 5) ocenę współpracy i plany w zakresie instytucji rządowych lub samorządowych;
 - 6) prognozy dotyczące planowanego finansowania z Banku Zrzeszającego.
3. Analiza stopnia realizacji planu jest dokonywana wraz z analizą realizacji planu finansowego.

4. Plan pozyskania i utrzymania środków uznawanych przez Bank za stabilne źródło finansowania, opracowywany na kolejne 3 lata , corocznie zatwierdzany jest przez Radę Nadzorczą.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe są to zadania wykonywane przez komórkę zarządzającą - Komórka księgowości, natomiast funkcje zarządzania płynnością są to zadania wykonywane przez komórkę monitorującą - Komórka analiz i ryzyk bankowych.

Powyższe funkcje nie są wykonywane na poziomie oddziałów - są w pełni scentralizowane.

4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Bank Spółdzielczy w Szadku jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

1. Bank Zrzeszający zobowiązuje się do:

- 1) prowadzenia rachunków bankowych Banku Spółdzielczego, za pośrednictwem których Bank Spółdzielczy przeprowadza swoje rozliczenia pieniężne oraz utrzymuje rezerwę obowiązkową,
- 2) naliczania, odprowadzania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej Banku Spółdzielczego na rachunku w NBP,
- 3) prowadzenia innych rachunków bankowych Banku Spółdzielczego,
- 4) dokonywania w imieniu Banku Spółdzielczego rozrachunków międzybankowych,
- 5) dokonywania rozrachunków w zakresie transakcji dokonanych przy użyciu elektronicznych instrumentów płatniczych,
- 6) naliczania i odprowadzania, w imieniu Banku Spółdzielczego, należnych wpłat do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- 7) prowadzenia wyodrębnionego rachunku, na którym deponowane są aktywa Banku Spółdzielczego, w celu realizacji obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie gwarantowania depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,

2. Bank Spółdzielczy zobowiązuje się do:

- 1) otwarcia i posiadania rachunku bieżącego wyłącznie w Banku Zrzeszającym,
- 2) przeprowadzania, za pośrednictwem rachunku wskazanego w pkt 1, rozliczeń pieniężnych oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej, z zastrzeżeniem, iż środki rezerwy obowiązkowej nie mogą być przez Bank Spółdzielczy wykorzystywane do realizacji bieżących zleceń składanych przez ten bank,
- 3) deponowania na wyodrębnionym rachunku w Banku Zrzeszającym aktywów, w celu realizacji obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie gwarantowania depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- 4) przekazywania Bankowi Zrzeszającemu dokumentów i informacji niezbędnych do wypełniania przez Bank Zrzeszający obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych

- za Bank Spółdzielczy, w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów i zawartych w imieniu Banku Spółdzielczego umów,
- 5) deponowania w Banku Zrzeszającym środków finansowych na zasadach określonych w „Regulaminie gospodarki finansowej Zrzeszenia”, stanowiącym załącznik nr 3 do Umowy Zrzeszenia,
3. Bank Spółdzielczy zobowiązany jest utrzymywać w Banku Zrzeszającym wszystkie środki finansowe z wyjątkiem:
- środków wykorzystanych na działalność kredytową,
 - środków przeznaczonych na inwestycje realizowane za pośrednictwem lub za zgodą Banku Zrzeszającego,
 - środków zdeponowanych na rachunkach określonych w § 24 Umowy Zrzeszenia
 - środków utrzymywanych w Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony,
- Warunki finansowe lokat uzależnione są od kwotowań międzybankowego rynku pieniężnego, stóp podstawowych NBP i strategii Zrzeszenia, pozytywnie zaopiniowanej przez Radę Zrzeszenia i zatwierdzonej przez Zgromadzenie Prezesów.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności (w tys. zł)

Lp.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki
1.	Norma krótkoterminowa (Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem) ponad minimum	11 733	Nie wykorzystana część limitu kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	11 733
2.	Norma długoterminowa (Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi) ponad minimum	7 290	Fundusze własne	7 290
3.	LCR (w IPS) ponad minimum	2 628	Minimum Depozytowe	2 628

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Lp.	Nazwa	Wielkość	Limity wynikające z przepisów (minimum)
1.	Norma krótkoterminowa (Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem $((A1+A2) / A6)$)	0,28	0,20
2.	Norma długoterminowa (Współczynnik pokrycia aktywów niepięnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$)	3,43	1,00
3.	Wskaźnik LCR (w IPS)	1,34	0,70

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych czterech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności (w tys. zł)

Lp.	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana (z pozabilansem)
1.	Przedział do 1 tygodnia	2 892	2 892	17 892	17 892
2.	Przedział do 1 miesiąca	-294	2 598	-297	17 595
3.	Przedział do 3 miesięcy	1 342	3 940	1 123	18 718
4.	Przedział do 6 miesięcy	134	4 074	-940	17 778

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu

Bank Spółdzielczy prowadzi działalność kredytową w ramach posiadanych środków.

Bank Spółdzielczy może wykorzystywać, do prowadzenia działalności bankowej środki finansowe Zrzeszenia, pozyskiwane w formie kredytów, udzielanych przez Bank Zrzeszający. / kredyt rewolwingowy na spełnienie nadzorczych norm płynności, kredyt w rachunku bieżącym na prowadzenie działalności, kredyt długoterminowy na realizację określonych przedsięwzięć.

Warunki i tryb udzielania kredytów na finansowanie działalności bankowej określają odpowiednie regulaminy.

1. Uczestnicy tworzą w Spółdzielni Fundusz Pomocowy, którego celem jest finansowanie zadań Spółdzielni w zakresie udzielania pomocy finansowej Uczestnikom, mającej na celu zapewnienie płynności oraz poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości.
 2. Każdy Uczestnik zobowiązuje się zapewnić źródła finansowania Funduszu Pomocowego, zgodnie z Umową Systemu Ochrony oraz Statutem Spółdzielni.
-
1. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia Spółdzielni należy zatwierdzanie szczegółowych zasad funkcjonowania Funduszu Pomocowego.
 2. Szczegółowe zasady funkcjonowania Funduszu Pomocowego nie są elementem Umowy Systemu Ochrony.
-
1. Fundusz Pomocowy składa się z:
 - 1) części składkowej;
 - 2) części wkładów pieniężnych;
 - 3) części dodatkowej.
 2. Fundusz Pomocowy zgromadzony z części składkowej i części wkładów pieniężnych powinien stanowić co najmniej 1,0% kwoty środków gwarantowanych Uczestników Systemu Ochrony, objętych obowiązkowym systemem gwarantowania przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, według stanu środków na koniec roku poprzedzającego.
 3. Źródłem tworzenia Funduszu Pomocowego są:
 - 1) w części składkowej - składki wnoszone w tym celu przez Uczestników do Spółdzielni;
 - 2) w części wkładów pieniężnych – wkłady pieniężne wnoszone są do Spółdzielni przez Uczestników, na zasadach określonych w Statucie Spółdzielni;
 - 3) w dodatkowej części:

- a) nadwyżka bilansowa Spółdzielni, w wysokości określonej przez Walne Zgromadzenie Spółdzielni,
- b) wpływy z udzielonej pomocy i z Wolnych środków,
- c) opłaty z tytułu wskaźnika korygującego,
- d) kary umowne, określone w § 5 Załącznika nr 5 do Umowy Systemu Ochrony,
- e) inne środki pieniężne lub instrumenty finansowe otrzymane przez Spółdzielnię.

Składka na część składkową Funduszu Pomocowego, wnoszona przez każdego Uczestnika, wynosi równowartość opłaty ostrożnościowej, o której mowa w art. 14a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1866 z późn. zm., – zwanej dalej Ustawą o BFG) oraz połowy opłaty rocznej, o której mowa w art. 13 ust. 1 Ustawy o BFG, jaka byłaby wyliczona, dla danego Uczestnika, według obowiązujących przepisów.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- Nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- Znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- Istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- Brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełnienia na poziomie indywidualnym),
- Wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- Wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- Niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

11. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności Bank zalicza:

- Stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- Lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- Przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- Utrzymywanie Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

Podstawowe pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności:

- 1) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 2) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 3) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 4) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 5) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 6) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 7) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”
- 8) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych, o których mowa w § 44 ust.2 pkt 1; niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczenia wskaźnika LCR;

Pozostałe pojęcia są określono w procedurze wewnętrznej – „Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Szadku”..

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Zarządzanie stanem środków na rachunku bieżącym Banku

1. Odpowiednie zarządzanie stanem środków na rachunku bieżącym ma na celu utrzymywanie adekwatnego do potrzeb poziomu tych środków przy jednoczesnym ograniczaniu kosztów ich utrzymywania.

2. W ciągu dnia operacyjnego Bank Zrzeszający realizuje wszystkie operacje bezgotówkowe uznające i obciążające rachunek bieżący Banku niezależnie od kwoty salda środków znajdujących się na rachunku bieżącym.
3. Głównymi elementami, związanymi z zarządzaniem rachunkiem bieżącym jest:
 - 1) podjęcie decyzji o zagospodarowaniu lub uzupełnieniu niedoboru środków, której należy dokonać przed zakończeniem dnia operacyjnego;
odpowiednie zaplanowanie salda zamknięcia dnia operacyjnego, tak aby Bank nie ponosił nieuzasadnionych kosztów.
4. Z nadwyżek środków, które pozostaną na rachunku bieżącym, a które mogą wynikać z zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności lub przybliżeń w dokonywanych obliczeniach, automatycznie zakładana jest lokata o terminie overnight.
5. Terminy, na które zakładane są lokaty w Banku Zrzeszającym uzależnione są od:
 - 1) planowanych przepływów pieniężnych;
 - 2) prognozy stóp procentowych na rynku międzybankowym;
 - 3) utrzymywania odpowiedniego poziomu nadzorczej normy płynności krótkoterminowej;
 - 4) polityki promowania lokat ustalonej dla banków spółdzielczych przez Bank Zrzeszający.
6. Ramowe wytyczne w zakresie sposobu zagospodarowywania nadmiaru środków wyznacza Zarząd Banku .

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

1. Podstawą do budowy testów warunków skrajnych są scenariusze warunków skrajnych, określone w trzech wariantach:
 - 1) wewnętrznym, którymi są:
 - a) utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,
 - b) wzrost kredytów przeterminowanych,
 - c) zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,
 - d) awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub wyłączeniami;
 - 2) systemowym, którymi są:
 - a) zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
 - b) wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
 - c) wzrost rynkowych stóp procentowych,
 - d) zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;
 - 3) mieszanym, którymi są:
 - a) zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
 - b) wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.
2. Dla każdego scenariusza Bank określa:
 - 1) wpływ sytuacji skrajnej na poziom płynności Banku;
 - 2) wielkość potrzebnych aktywów nieobciążonych;
 - 3) wpływ zaistniałej sytuacji na poziom rentowności Banku, opisane szczegółowo w załączniku nr 3.
3. Scenariusze warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności.
4. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w okresach kwartalnych.

Oprócz testów wymienionych wyżej Bank dokonuje odwróconych testów warunków skrajnych polegających na:

- 1) określeniu poziomu spadku wartości aktywów, który spowodowałby sytuację niewypłacalności Banku tj. obniżenie limitu, poniżej 100%;
 - 2) określenie poziomu wzrostu kredytów długoterminowych, który spowodowałby przekroczenie limitu luki niedopasowania dla przedziału powyżej 5 lat;
 - 3) określenie poziomu spadku aktywów płynnych, który spowodowałby spadek wskaźnika LCR poniżej 0,8 wymaganego poziomu.
1. Koszty stanowiące podstawę do wyznaczenia kapitału wewnętrznego na ryzyko płynności Bank szacuje w oparciu o scenariusz, jako:
 - 1) utrata odsetek od sprzedanych aktywów (zerwane lokaty, sprzedane kredyty);
 - 2) odsetki (w skali roku) od dodatkowych źródeł finansowania.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

W „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Szadku” uwzględniających zapisy znowelizowanej Rekomendacji P plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

1. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.
2. W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:
 - 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
 - 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
 - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
 - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
 - przyrostu depozytów.
3. Do aktywów, o których mowa w ust.2 pkt 1 mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:
 - 1) brak obciążeń;
 - 2) wysoka jakość kredytowa;
 - 3) łatwa zbywalność;
 - 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
 - 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.
4. W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie, wg wzoru przedstawionego w załączniku nr 5.

5. Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego, zgodnie z pkt 6 bufora , przy czym:
 - 1) podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni;
 - 2) uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się powyżej 7 dni.
6. Bufor płynności stanowi maksymalną z kwot obliczonych zgodnie z załącznikiem nr 2.
7. Bank dokonuje obliczeń potrzebnej kwoty aktywów nieobciążonych w terminach dokonywania testów warunków skrajnych.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia.

Bank jest zobowiązany do spełniania nadzorczych norm płynności .

W punkcie 8 zostały wymienione linie kredytowe z których bank może skorzystać w celu poprawy sytuacji w zakresie płynności .

Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony może skorzystać dodatkowo z następujących form pomocy :

1. Pomoc zwrotna z Funduszu Pomocowego może przybrać w szczególności następujące formy:
 - 1) pożyczki płynnościowej – udzielanej na wsparcie płynności Uczestnika;
 - 2) pożyczki restrukturyzacyjnej – udzielanej na wsparcie działań, mających na celu usunięcie niewypłacalności lub groźby niewypłacalności Uczestnika;
 - 3) kaucji - ustanowionej celem zabezpieczenia wiarygodności wymagającej utworzenia rezerwy celowej;
 - 4) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń;
 - 5) nabycia wiarygodności;
 - 6) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych;
 - 7) objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Spółdzielczego;
 - 8) wniesienia wkładów pieniężnych do Banku Spółdzielczego;
 - 9) objęcia akcji w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Zrzeszającego.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, pomoc ze środków Funduszu Pomocowego może mieć charakter bezzwrotny i przybrać w szczególności następujące formy:
 - 1) umorzenia całości lub części pomocy w zakresie należności głównej;
 - 2) wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwowy Banku Spółdzielczego;
 - 3) wpłaty na kapitał zapasowy lub rezerwowy Banku Zrzeszającego.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

1. Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
 - 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
2. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:
 - 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
 - 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;

- 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
 - 4) analizy wskaźników płynności;
 - 5) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
 - 6) wyników testów warunków skrajnych;
 - 7) stopnia przestrzegania limitów;
maksymalnego okresu (kasowej/bezgotówkowej) obsługi klientów, w przypadku zaistnienia utraty lub zagrożenia utraty płynności finansowej.
3. Raporty przekazywane są:
- 3) co miesiąc Zarządowi Banku,
 - 4) co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.

XII Informację o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe

Bank Spółdzielczy w Szadku informuje, że Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe a w szczególności, że Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz, że dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

XIII Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

1. Realizując zapisy zawarte w Uchwale nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie „szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku”, zwanej dalej Uchwałą, dokonano oceny obowiązującego w Banku Spółdzielczym, zwanym dalej Bankiem, systemu wynagradzania i stwierdzono, że brak w nim elementów zachęcających pracowników do podejmowania nadmiernego ryzyka. W Banku nie funkcjonuje system wynagradzania oparty na zmiennych składnikach wynagradzania w rozumieniu Uchwały.
2. Bank realizując zapisy Uchwały i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadza niniejszą „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Szadku” zwaną dalej „Polityką”, w ograniczonym zakresie, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń.
3. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter

posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż niniejsza Polityka dotyczyć będzie członków Zarządu Banku.

4. Bank dokonał i raz w roku dokona analizy stanowisk, wymienionych w treści Uchwały oraz określi krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jak również dokonał i raz w roku dokona analizy zasadności wprowadzenia systemu wynagradzania pracowników opartego na zmiennym składniku wynagrodzeń w rozumieniu Uchwały, w odniesieniu do konkretnych stanowisk, przy uwzględnieniu treści § 27 ust. 2 pkt. 1 Uchwały.

Postanowienia ogólne

1. Dla celów niniejszej Polityki, po dokonaniu analizy, o której mowa w pkt. 4 „Wprowadzenia”, przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku.
2. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia w rozumieniu Uchwały, o której mowa w pkt. 1 „Wprowadzenia” - regulaminową premię roczną.
3. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny członka Zarządu”.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3 Rada Nadzorcza dokonuje najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może zmniejszyć lub nie przyznać premii rocznej.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Kryteriami oceny efektów pracy są:
 - 1) jakość portfela kredytowego,
 - 2) realizacja planu finansowego Banku,
 - 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż średnie udziały w sektorze Bankowym publikowane przez KNF w cyklicznym Raporcie o sytuacji banków.
 - 2) realizacji planu finansowego Banku,
 - 3) realizację przyjętej strategii (kierunków działania)
5. Oceny dokonywane jest w momencie przyznania premii.
6. Podstawą oceny dokonanej w:
- 1) 2014 roku – są efekty pracy członka Zarządu w latach 2012 i 2013,
 - 2) w kolejnych latach – efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
7. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
 2. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 9 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 25 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
 3. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku.
 4. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu banku pod kątem wypłaty premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
5. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo.

Tryb odwoławczy

Członkom Zarządu Banku przysługuje prawo do odwołania się do Rady Nadzorczej Banku w przypadku zmniejszenia lub nie przyznania premii rocznej na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Szadku”.

Postanowienia końcowe

1. Politykę zatwierdza i weryfikuje Rada Nadzorcza. Weryfikacja Polityki dokonywana jest przez Radę nadzorczą przynajmniej raz w roku.
2. Wdrożenie polityki podlega raz w roku przeglądowi dokonywanemu przez audyt wewnętrzny. Wyniki z tego przeglądu przedstawiane są w formie raportu Radzie Nadzorczej.

3. Zasady przyjęte w Polityce zostaną odzwierciedlone w regulacji „Regulamin wynagradzania członków Zarządu w Banku Spółdzielczym w Szadku”.

Zbiorne informacje na temat wynagrodzeń Zarządu

1. Wartość wynagrodzeń za rok 2016 dla 3 osób wchodzących w skład Zarządu wynosi:

a) wynagrodzenie stałe

-wynagrodzenie zasadnicze: 314.400,00

- dodatek komputerowy: 720,00

- dodatek funkcyjny: 12.00,00

- wynagrodzenie chorobowe: 0,00

b) wynagrodzenie zmienne

- premia 59.057,29

c) wynagrodzenie z odroczoną wypłatą: 0,00

d) płatności związane z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia: 1.811,25

e) pakiet medyczny: 990,00

f) nagrody jubileuszowe i inne: 37.687,50

XIV Dźwignia finansowa

Poziom wskaźnika dźwigni na koniec roku obrachunkowego:

		WD
		Wskaźnik dźwigni
Wskaźnik dźwigni	W pełni wprowadzona definicja	9,17%
	Definicja przejściowa	9,38%

XV System kontroli wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje **system kontroli wewnętrznej**, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.
2. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by

- pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.
4. W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.
 5. W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.
 6. System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:
 - 1) funkcję kontroli, powierzoną osobom wykonującym kontrolę wewnętrzną, mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 2) niezależną komórkę audytu wewnętrznego¹ mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.
2. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.
1. W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:
 - 1) zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
 - 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
 - 3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
 - 4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
 - 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.
2. Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:
 - 1) przeglądy, analizy i oceny sporządzone dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - 2) sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
 - 3) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
 - 4) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
 - 5) weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
 - 6) analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.
3. Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:
 - 1) ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,

¹ Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB

- 2) sprawdzanie ich przestrzegania.

Kontrola wewnętrzna

Kontrola wewnętrzna stanowi podstawę weryfikacji procedur dotyczących prowadzonej przez Bank działalności oraz sprawności pozostałych mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych.

1. Kontrola wewnętrzna powinna identyfikować i oceniać ryzyko podejmowane przez Bank.
2. Za ustalenie zasad, metod i technik identyfikacji, pomiaru, monitorowania i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka ponoszonego przez Bank (lub które może pojawić się w przyszłości) odpowiedzialny jest Zarząd.
3. Zarząd zapewnia, aby w odniesieniu do wszystkich zidentyfikowanych rodzajów ryzyka zostały ustalone procedury pomiaru, monitorowania i kontroli oraz zasady wykonywania czynności kontrolnych.

Audyt wewnętrzny

Zasady wykonywania audytu wewnętrznego przez komórkę audytu wewnętrznego Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB określone zostały w Załączniku nr 4 i 4a do Umowy Systemu Ochrony.

Zatwierdzone przez
Zarząd Banku Spółdzielczego w Szadku
Uchwała nr 35/2017 z dnia 18.04.2017r.